

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.18. Probant illi se de corpore esse Leuiathan, & ad supremum pernenisse malitiæ perillud. Bene dicimus nos &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

stantium cognominant & Imphaticum, lapides congregant, quibus illum suffocent, atque exinde consilium inveniunt perdenda salum, & crucique affigendi.

XII. Quid opinatis optimus colligere poterit Praedicator, quis pronuntius Confessario fururus tua calcanti conscientiam; & iustissimus iudex supplicium brachys constringens maleficos stramque exercens iustitiam? quid obtinebit? Quod emolumentum Confessario tibi neganti absolutionem, nisi malepata restituas, nisi turpem illam remittas amicitiam, qua tibi perditur anima, & nisi lamam in integrum rependas, quam honesta puella detractor abstulisti. Qui te premittit acriter & Dei Zelo feruens pedibus calcatur, ut dicere possit: *Calcavi eos in furore meo & contulcaui eos in ira mea? Nihil aliud illis ex his remanet, nisi persequitur, nisi honoris detractor, nisi ipsius vilipensio, modi illius agendi vituperatio, ut tandem exclamet: Omnia indumenta mea inquinasti.* Bonum hoc non arbitror indicium, quod praedicator suo decenter fungatur officio, dum omnes illi applaudunt, omnes eum magnificant: nec quod suo confessarius muneri satisfaciatur, qui placet omnibus, qui nemini displicet. Quando te audio murmurantem de praedicatoris vel confessarii: Rigidus est nimis & austerus, & supra modum scrupulosus: ut verum conij. 20, quod optimus sit ille minister, & praeco veritatis.

XIII. Quis bonus sit praedicator. Hinc habemus quod Dominus ait Apostolis suis, illos Evangelicæ veritatis ministros instituens, ut hoc tantum iudicarent omen, quando ab alijs paterentur persecutiones, iniurijs afficerentur & contumelijs impeterentur. Hoc etenim Prophetis contigit legitimis verisque Dei Ministris: etenim Ministros eius prout conveniebat, excipiebant Beati spiritus cum vos oderint homines, & cum separaverint vos, & exprobraverint, & vituperint nomen vestrum tanquam malum, Gaudete in illa die & exultate. Secundo hac enim faciebant Prophetis patres coram, Contumescerentur autem & timerent, quando titulis & honoribus exciperentur, omnes venerantur, omnes illis applauderent, omnes primam offerrent dignitatem: hoc enim foret indicio, quod perperam suo fungerentur officio: hoc enim (aut) modo Pseudoprophetae & doceptoribus blandiebantur: *Va cum benedixerint vobis homines. Secundo hac enim faciebant Pseudoprophetae patres eorum.*

Hieron. Bap. de Lamza. Tom. III.

Ex hac doctrina declarat D. Thom. de praedicatoribus & confessarijs, ac divinae veritatis ministris, quod ait Apoll. Timotheo discipulo suo, calcatur illi adiciens quod libere ac intrepidè veritatem praediceat, seipsum illi praestituens exemplar, atque in memoriam revocans, quas passus erat persecutiones, eo quod fideliter suum executus fuisset officium Antiochia, Iconij, & Listris: *Tu autem affectus es. Qualem mihi facta sunt Antiochia, Iconij & Listris, quales persecutiones sustinuit: & generaliter concludit axiomate: Et omnes qui volunt pie vivere in Christo Jesu persecutionem patientur. Nec credideris (inquit Dominus) meliorem fore sortem famuli quam Domini, vel discipuli quam Magistri: Si me persecuti sunt & vos persequentur. Perpendite qualiter me tractaverunt. Etenim ardeperitum irriterunt, & Samaritanum. Si patrem sanctum Be. habebis vocaverunt quanto magis domesticos eius? Vide qualiter illum habeant eorum vitia corripientem: Nonne bene dicimus nos quia Samaritanus es tu, & demonum habes?*

§. 18. Probant illi se de corpore esse Leviathan, & ad supremum pervenisse malitia per illud. Bene dicimus nos &c.

Nonne benedicimus nos: Quia Samaritanus es tu & demonum habes. O perducelles, quam certum erat, quod in eum insurgeretis, qui vestram suscepit curationem, cum vos velut freneticos extrema possideat malitia, qui ipsi medico iplos curanti feroces insultant. Hoc ipsum confirmat, quod diabolus ille Magister dixerat: & qui apprimè noverat vestrae radicem & originem inimitatis: nempe quod non ex Deo, sed ex parte estis diaboli. Hoc inter alia stavit Spiritus Sancti indicia ex quibus cognosci potest aliquem à diabolo esse possessum: scilicet dum resistit correctionem, atque in eum contumax insurgit qui illum corripit eique aperti oculos. Sic declarat D. Rabanus Maurus; ex quo idem sumptit Liraus, illud Spiritus S. *Qui odit correctionem vestigium est peccatoris.* Per peccatum est diabolus, qui sic autem omni diabolus: ed vocatur & est, per quem peccatum intravit in animam hunc mundum. Ex vestigio & signo cognosces, quis in illa habiter anima. Aduertis in horto vel campo vestigium, atque ex illo cognoscit alius illuc transivisse certum, vel aprum. Ex vestigijs que

F F F

quæ notavit in templo. Bel, cognovit & confir-
 mavit aperte Daniel, quod ille non esset qui co-
 me'ere, sed fabulam esse, q. odque viri, mu-
 lieres, & parvuli eo fuissent ingressi. Quot es-
 cumque te aliter ex charitate corripit, tuosque
 signat defectus, eiusque tum reprehensionem
 acriori repercusis calumnia, signum est, quod
 diabolus eo intravit, qui sicut pater est menda-
 cij, veritatem vt sibi contrariam, refellit &
 audire dedignatur. Est autem correptio lux qua-
 dam, aperiens oculos, quâ malum conspicias,
 quod inimicus ille tibi refert: vnde dum illa tibi
 proponitur, illum impugnat qui eam introdu-
 cit: velut latro in domo sapiens noctis confusus
 tenebris, quod si viderit alterum intrantem vel
 lumen profertentem, in illum conturbatur, & ad
 canem vsque ad latrantem & manifestantem,
 vellet si posset, gladio trucidare.

II.
 De mon
 oprime
 describi-
 tur.
 Lib. 33.
 mor. c. 29.
 30-31.
 Job. 41. 6.
 7.
 Lib. 3. de
 vita par-
 tim. c. 11.
 Lib. 5. c. 23.
 Lib. 6. de
 simpli.
 medi. fa-
 cile.

Quam egregie declarat idem Deus locutus
 cum Iob viuis dæmonem colubus cepingens,
 qui vixit. cum probe cognoscat: describit illi
 corpus, quod sicut notat eleganter D. Gregor
 congregatio est reproborum, quorum caput
 diabolus est, sicut Christus caput est congrega-
 tionis iustorum: & illum describit in figura
 corporis ceti, quem dicit Leuiathan, sub cuius
 specie diaboli declarat proprietates. Audiamus:
 Corpus eius quasi scoria fusilia compactum squam-
 mis septemcentibus, una uni coniungitur, &
 no spiraculum quidem emittit per eas. Signat hic
 eudem balenam quam Galenus dixit instar ætis
 obduratam, & quamvis, vt notat Opiniaus pel-
 lis illius nullas habeat squammas, vel conchas,
 eam tamen dicit adeo fortent ac si squammas
 esset compacta: Quasi scoria fusilia. Proinde
 Septuaginta legunt: Colligatio illius, sicut lapis
 Smyrtes penus uni conglutinatur. Smyrtes lapis est
 quem dicimus Smaragdum de quo dixit Olym-
 piodorus hanc securus lectionem quod duritie
 exæquet adamantem, & quod ad ictus resiliat
 de quo loquuntur Dioscorides & Galen.

III.
 Fius etiã
 asseclat.

Habes hic, ex mente D. Greg. descriptos illos
 qui ex parte sunt diaboli, & eius componunt
 corpus, eumque vt caput suum celebrant, regi-
 men eius & impulsiva sequentes: in malitia sic
 obdurati sunt & compacti, vt nullum in illis ef-
 fectum habeat nec cor eorum mollescat ictus
 correptionis: imo illum repercunt, sicut æs &
 Smyrtes: quod si lapidẽ illi vel sagittam immittas
 illã in te retorquet illaque vulnerat. Etã admirabili
 quadam proprietate (sic D. Greg.) squammas illas

duiores aenea vocatetur: Scoria fusilia: Quia
 sento te ab illo defendis, qui te vel pugione
 confodere, vel lapide conatur impetere. Sic
 se res habes etiam illo se reprobi defendunt &
 suam tuentur nequitiam, dum ictus resellunt &
 in vibrantem retorquent, eumque qui vel sagittam,
 vel lapidem torit correptionis: quidimo hoc
 ipsum patuit (teste eodem D. Gregor.) in com-
 muni nostro parente: Hic etenim primus fuit,
 quem possedit diabolus, quando Deus eum pro
 culpa correpturus inobedientia sagittamque sa-
 culaturus accessit, respondet ille, repercutus
 & in Deum ipsum culpam iniiciens dicendo: *Gen. 4.*
*Mulier quam dedisti mihi sociam, dedisti mihi de li-
 gno &c.* Notate verba: tu mihi dedisti mulierem
 in sociam & transcripsi vt pariter contueremur:
 me provocauit, illa me perdidit: vnde tibi hoc
 imputandum, qui talem mihi sociam assignasti.
 Et ex illis (inquit D. Greg.) nata calamitas, vt
 ex medicina trahant peccatores venenum & cui
 gratias rependere debuissent, illum grauius offen-
 dunt.

Quoties hoc tibi contingit: quod si quispiam
 tuas tibi aperiat imperfectiones, ictum retundis
 & in eum assurgis contumeliosus & si quispiam
 tibi occurrat quod illi obijcias continuo in
 faciem illi exprobas & rudicas expedit magis
 vt fratreculus ille in cella sua, & Clericus in cho-
 ro & vicinus domi remaneret, illique magis con-
 ueniret quæ ibi aguntur perpendere, & aduer-
 tere, quam ad aliena. Sic videmus Phariseos
 Christo insultantes. Satis superque confirmatur
 quod Christus illi s dixerit, quod membra essent
 corporis diaboli, eosque ipse possideret: *os ex pa-
 tre diabolo est.* Perpende, ptecor, qualiter se scu-
 tis defendant & datam illis repellant correptionem
 in eum illam retorquentes, dicendo: *Nonne
 benedicimus nos: Quia Samaritanus es tu & dæ-
 monium habes?* Considera eum D. Greg. quam
 proprie vates Isaias eorum delineet malitiam sub
 figura Ericij: *ibi habuit fontem Ericius. Ambu-
 lat Ericius & se extendit ad qualibet, versum si
 illum tangere volueris, vel manu comprehendere,
 in globulum se contrahit spinarum pungen-
 tium: Ericij nomine ualiosorum non sum, defenso
 designatur: Ericius namque seipsum spinã colligit,
 spinis undequaque pungens &c.* Tales sunt illi:
 videtur enim quod ad interrogata velint respon-
 dere Saluatoris: *Quis ex vobis arguet me pecca-
 tor?* Vt enim se prelos viderunt, ne Christus
 gloriaretur, quod illis os occlusisset, & virtute
 confu-

D. GREG.
 Lib. 33.
 mor. c. 12.
 IV.
 Iudæi E-
 ricio cõ-
 parantur.

confudisset veritatis : profiliunt, eam repercutiendo, seque eius propofitis pertinaciter opponendo.

V. Quæ Ludæorum in Chriftum calumnia.

Duo Chriftus illis affererat. Primum : quod vita fua munda eſſet ; innocens ; & impoluta. Secundum : quod doctrinã ſuã nihil eſſet veritatis, & altiffimã doceret veritatem : hæc duo conantur reſellere : & quatenus dicerent illi doctrinã eius non eſſe verã, illum appellant Samaritanum quia apud Iudæos Samaritani erant, ſicut apud nos hæretici, qui falſa ſectantur dogmata. Vt autem retorquerent, quod Sanctus non eſſet, & impius, eum aculant, vt à diabolo arreptum. Attende, precor, quã foriter iſtum retundant, quantoque furore in noſtrem phreſneticẽ proſiliunt, ſic vt tantam euomentes blaſphemiam, quã maior dici non poteſt, ſupponant in hoc ſe bene dicere: *Nonne bene dicimus nos.* Et hoc eſt, quod ſemper dixerunt, & modò dicunt, atq; in eo pertinaciter obſiſtunt: ita vt ex eorum iudicio quotieſcumque hoc dixerint, bene dixerint. Hoc erat eorum frequentiffimum idiomã, quod de Chriſto loquebantur, dicentes: *Beelzebub habet, demoniacus eſt, & diabolo cõfederatus, necromanticus, & præſtigiator:* ab illis enim, vt notat D. Cyprian. gentiles illud haufenunt, qui prodigia videntes facta à Diſcipulis Domini, & ſanctis in eius nomine, objecerant eos eſſe incantatores & necromanticos atque perverſis & illicitis artibus ea, quæ viſebantur, patrare miracula. Hæc omnia nunc inſinuare volunt Iudæi: *Nonne bene dicimus nos: quia Samaritanus eſt & demonium habet?*

Iob. de idol. v. a. nis.

Iob. 34. 36

VI. Iudeorũ grauiffimum culus.

Oprima ratione dicere poſſemus, Deoque contra iſtos querelas exponere, quas ſapientiffimus ille Princeps Ehu (ſicut ex errore) contra Iob: *Pa. ex mi. probetur Iob uſque ad finem Eccl. quia addit ſuper peccata ſua blaſphemiam.* Eia Domno ſupplicium tuum ſic corrobora: & effunde, vt tanta ſufficiat puniendæ præſumptioni; cui non ſufficit de peccatis offendere, ſed tantis intuper te prouocat laceratque blaſphemijs. Perduelles: quibus non ſatis eſt, tam iniquam protuliſſe rationem, quã legitimũ Dei Filium inhonorariſtis, vt Samaritanum & demoniacum: & de tantis vos arrogantes effertis contumelijs: vt dicatis: *Nonne bene dicimus nos?* Hoc eſt ſummum profundum, ad quod demergi poteſt peccator, quando non tantum illi ſufficit malum agere: ſed inſuper, & de hoc gloriatur, quaſi de benefactis. Quando nedum impudicus es: verum

& te iactas impudicum: quando nedum arrogans es, teque pauperi oppoſitis aduerſarium ſed inſuper & hoc tibi retorques in gloriam.

Exotica fuit illa maledictio quam ſibi Iob eſt imprecaus: *Si ofcularus ſum manum meam ora meo, faxit Deus, vt inſaulta hinc morte tolar: Humerus à iunctura ſua cada: & brachium meum cum ſuis offibus confrangatur.* Quod ergo criminus eſt te manum propriam ofculari? Iſtius eſt mundo familiaris, ofculari manum: hanc etenim in Epistolis ſciõis abſentibus, & verbis proferis præſentibus, Attendas, inquit, hanc eſſe iniquitatem maximã, & iniuriam Deo execrandã: *Eſt enim iniquitas maxima, & negatio contra Deum aliſſimum.* Non cap. 6. Noueris igitur manum tuã tuum eſſe peccatum: eſt enim tuarum manuum opus. Opus bonum opus eſt manuum Dei: *Omnia opera voftra operatus es nobis Domine.* Peccatum autem nimidũ, ſed tuarum opus eſt manuum: hoc enim eſt: *Sine ipſo factum eſt nihil.* Malum eſt peccatum committere, luxurioſu n eſſe, profanum, iuratore, dilapidatore: Sed non ex toto, quando te criminis pudes, & quod ſciet alter, verecundaris. Quando vero cõdeueniſti, vt nedum flagitiã cõmittas, ſed inſuper & in eis ſic tibi complaces, vt ea ore tuo reprobis excoleris: hoc eſt, vt dicas bene feci, & de peccato gloriaris, atque arroganter te iactas de verbo, quod proximum deſectore affectiſti, atque de vita profana atque inhoneſta, quam cum tali muliere ſcortator ducis: & tibi honori ducis uantatem, quã tuas abhugis ſculatas: *Hæc eſt iniquitas maxima.* Quoniam laudatur peccator in deſiderijs an. me ſuis & iniquus benedicitur. Exacerbauit Dominum peccator.

Iob 31. 7

VII.

Quid ſit manum ofculari. Iſai. 26. 12.

Pſ. 92. 4

VIII.

Peſſimũ eſt de malis gloriari. Ezech. 31. 19.

O perfidos illos, quos vidit Vates Ezechiel doſa uententes ſanctuario Dei, & facies ſuas ad profana idolorum ſimulacra, & delectabantur in iſis, flores ſibi & violas colligentes, ac naribus apponentes: quaſi illud quod agerent, tam bonum eſſet opus, ac inter flores obambulare uernantiffimos: cum hæc ſit ſuprema in ſuperlatiuo gradu peruerſitas; *Iniquitas maxima:* Videtur tamen hæc Iudeorum ſupercellere perueſitas: quia non ſolum tam horrendã in Chriſtum committunt blaſphemiam, cum inſimulantes, vt demoniacum & Samaritanum, & non ſolum hoc pertinaciter afferant, atque de eo ſe gloriabundi iactant: ſed hoc ita benedictum autumant, vt dicant: *Nonne bene dicimus nos?*

Quia Samaritanus &c.

IX. Hoc est quod admitatur D. Chrylost. tamquam rem omnino insolitam & miram, videlicet iustos timore percussos, non solum quando illius aliquid offertur, quod ad peccatum inclinat: Verum etiam in ipso bono quod exercent, non parvo torquetur scrupulo, in oratione, in elemosyna, in communiione, in confessione. Heu Domine mi, nescio an integram fecerim confessionem, vel an elemosynam ex vero affectu ad Deum sum elargitus. Quam meniculosus (ait ille) erat Iob, illo tamen cumulo bonorum operum ditissimus: *Verbar omnia opera mea,* Si forte in bono opere quod faciebant, mea culpa quidam intercurreret defectus: & ex alia parte spectare reprobos adeo securos in malo, quod operantur, & quantum grauius committunt delictum, tanto sibi videantur esse posse riores, quasi rem effecissent, quam minus non posset facere meliorem: & cum Deo grauisimam intulerunt iniuriam, quam inferre potuerunt, sic sibi complacent, & congratulantur, ac si grauisimum a Deo praestitissent obsequium.

Hoc quotiana te docet experientia. Lapsus es in adulterium, & illum occidisti qui tutas tibi perturbabat delicias & mortificabat voluptates, sicut Dauid Vriam: interim ita quietus, alacer & vultu prodis adeo streuo, quasi Deo sacrificium litales acceptissimum pauperem circumuenisti operarium, eiusque bona tua vsura depraedatus es atque in eo tibi congratularis, ex lucro reportato summe delectatus, verbum dixisti, quo illi quae bona erat, calumniam intulisti, vel quo praeter rationem virum carpisti Ecclesiasticum, & tuo iudicio acumen protulisti subtilissimum, ex quo tibi congratularis. Hoc iudicat Spiritus Sanctus malum mirabile, & adeo profundam scelerum sententiam, vt ad profundiorum non possit demergi: *Sunt impij qui ita securi sunt quasi iustorum facta habent, sed hoc vanissimum iudicium.* Ita sunt securi flagitia committentes grauisissima: ac iusti opera facientes sanctissima: Imo securiores. Vt enim dictum est, electi bonum aliquid opus facientes, verentur, sibi timent. Illi vero grauiora committentes scelera, tanto sunt securiores.

§. 19. Non respondet Christus Iomnibus illis calumnijs sibi obiectis: Sapiens quippe est dissimulare in quibusdam.

Ego damnatum non habeo, sed honorificum Patrem meum, & vos inhonorastis me. Domine nimis breue, mea quidem sententia, & succinctum rimum est responsum: duo namque tibi obijcerunt. Primum: quod Samaritanus sis vt mala generationis, peruersae nationis, & legis iniquissimae. Secundum: quod damnatum habebas, illicitis & peruersis vacans operibus: & ad secundum tantum respondes. Forte primo, tacendo consentis? scripsit Diuus Hieronymus contra errores Ioann. Episcop. Hierosolymitani fauoris doctrinae Origines & in illa arguit ipsum, illi dicens, quod D. Epiph. cetero illi proposuerit errores, ipse vero ad tres solummodo responderit. Quod inquit D. Hier. confirmatur, te quinque ceteris consentite: *Qui arguitur in pluribus, & in delatione criminum aliqua praeremittit, quicquid, tacuerit conficitur.* Hoc tibi Domine, quantum, video, possemus obijcere. Ceterum, o diuina sapientia, quam nos egregie doces, quae nobis sunt facienda.

Primo cum mansuetudine respondet (sic D. Hom. 41. Chrylost.) vt offendant nobis, dum alterum in honore aduertis tibi grauius insensum, & quasi tuore phreneticum, hoc medium esse optimum, quo Christus furorem eius attemperes, cum mansuetudine mansuetudine respondere: iam enim dixit Spiritus S. *Respondet suo molli frangit iram, sermo durus suscitatur super nos in rem.* Quando struimus & prudentissimus exemplum dux efficacius vult obstaculum bellicis opponere tormentis, non lapides duos eligit, non duplicatas & triplicatas rupes, sed sacros medi arena vel lana repletos: haec etenim mollires Similitudine glandium retundit impetum immittarum. E. do. quus generosissimus pedem silit & haeret, quando cursu suo rapidissimus in mollem offendit arenam vngulis suis minime resistentem. *Elegans fuit illa Spiritus Sancti similitudo: Nec conaris contra iectum suum, Magis signum est stultitiae velle te rapidissimo fluminis impetui resistere: non enim hoc spectat, quam vt illum vel parum comprimendo, ipse te tanto propellat vehementius.*

Cont.